

بۆ پیکه نین

ههلوهستهیهك

ئههمده دهشتی

له سالی ۱۹۷۵ به دلیکی پر له گریان و نازارو خهم و ههسره تهوه ئاوارى ئیران بوو بووین من پیم وایه ناخوشتین ژیان بو مرۆ ئاوارهیی و دهره دهریه ، داخه کم ئیمهش له دهست خویمانوه نه بوو که ئاواره بووین ، کاره ساتیکى هه تا بلی گه وره و مه زمان به سه ردا هاتوو ، شوپشی مه زنی ته بلول به هوی دهستی ناپاکى نه یاران و بهك گرتنه وهی داگیرکهرانى درنده و دوژمنانى کورد ئه وانهی که هه میسه دژ به کورد له سه نگر دان ئه و کاره ساته یان به سه ر هینان ، ئه وه مو ئازارو خهم و کوپه وه ره یه یان توش کردین له سالی ۱۹۷۵ دا .

هه رچه ند که پر ئازاریش بووین به لام هه میسه له کورپی دوستان و یاران جا چه شه وانى به لدایى و چه کورپی رۆژانى پر له سه یرو گالته و گه پ دا هه میسه چه زمان ده کرد که بتوانی که مێ دلی خویمان شاد بکه یین و ژانى خه مه کانمان که مته ر بکه ینه وه ، ئه مهش به نکه ی خویش و پر له بزهی خو شه و یستی بو دوژست و یارانى خویمان ، له و کور و دانیشنه وه دا هه ول به دین به خه نده و پیکه نین و نکه ی خویش دلی به کتر به و نکه خو شانه تیر و ته سه ل پین بکه نین و کورپی مه جلسانى پین گه مته ر بکه یین و ژانه کان که مین بکه یین وه ، خو ده لیس پیکه نین و بزهی سه ر لیوان بو خهم ره واندنه وه کاریکه ره و بو ته ندروستیش باشه و سو دی هه یه ، کو کردنه وه ی نوکته ی شادو دلخو شکه ره ش پینو یستی به نوسین و وه رگیزان و تومار کردن هه یه و ده یین له و ئاسه وه ش هه ول به دیت که کتیبخانه ی کوردی ده وه له مه ند تر بکریتن و ئه و باس و خواس و نکانه ی که له زمانى بیکانه وه ش هه ن وه ر بگیز درین و بکریتن به کوردی ، منیش به ش به حالى خویم به م کاره هه لساوم و لیره دا چه ند نکه به کتان له و وه رگیزانه له خواره وه پیکه ش ده کم که له فارسیه وه وه رم گیزا وه ته سه ر زمانى شیرینی کوردی زیماکى خویم ، به هیوام که جیکه ی خه نده و شادى بیتن .

منیش ئاواره بووم له مازنده ران یادبان به خیر له گه ل چه ند هه قالى دهره ده رم دا له شارى گونبه د کاوس و پاشانىش مینو دهشت به یه که وه له نامویی و دووری دا له دواى کاره ساته شو مه که ی ئه لجه زایر که به هه زاران کورد ئاواره ی هه نده ران کران گیزسا بو ینه وه ، ئه وه ده مانه ی که دوژمنانى کورد له پشته وه را خه نجه ریکى ژه راویان له شوپشی ته بلولی مه زن داو کوردبان توش به ئاواره یی و ده به ده رى کرد ، منیش که یه کى بووم له وه ه زاران ئاواره نه و هه تا ئیستاش هه ر دهره ده رو دووری خاکی شیرینی خویم ، چه ند نه فهریک که له شوپشی ته بلولی کوردستانیش یه کترمان ده ناسی و هه قال و خو شه و یستی یه کتر و پیکه نین بووین و که وتبو ینه مازنده ران ، له وئى سه رمان به یه که وه نابوو ، ده ردی غه ربی و نامویمان له ئاواره یه وه به نکه و قسه ی خویش و جه فه نگ که مین که مته ر ده کرده وه ژانه کانى ناو دهره ومان به یه که وه ئارامته ر ده کرده وه هه موومان له و غوره ته وه سه برمان به یه که وه ده هات ، گه لى شه وان و یان رۆژانه له شوپشی کو ده بو ینه وه و له و ژانه سه خته و دووره دووره ی خزم و که سامان دلان به یه که وه شادتر ده بوو ، گه لى جارمان نکه ی پر له خه نده و خو شیمان به یه که وه بو یه ک ده گیزا یه وه دلی یه کترمان شاد ده کرد و که مین په ژاره ی دووری و ئاواره ییمان له دواى ئه و کاره ساته مه زنه وه به یه که وه کم ده کرده وه ، له و کور و گه یشتن به یه که وه مان جا چه شه وانه یاخو درۆ ژانه مان به نکه و قسه ی خویش دلی خویمان ده دایه وه و له گه ل یه کتر شاد ده بووین ، ئه وه هه قالانه و به ریزانه ش ئه مانه بوون :

مه لا حه مه ده مین مه لا خه لیل سنجاووی و مه لاسلیمان مه ولود نانه که لى و شه هید مه لا عومه ر عیسای نه مرو ماموستا نه جات موحه مده سه عید و ماموستا سه عده دینی مه لای ره ش و دکۆر موحه مده صالح زینوه یی و ماموستا فوناد حه مه لاه ، نه مر حه مه سور حوسین ، شه هید ی نه مر سه عید توماری ، کاک ره مه زان عیسا ، مام که ریم ، هونه رمه ندی مه زن و نه مر موحه مده شیخو ، فوناد فه تاح ، مام شه نگه ، هه قال سه باح نا کره یو گه لیکی تر له هه قالان و یارانى ئاواره ی ئیران له مازنده ران دا ده ژیان وله گه ل یه کتر ژیانى نامویی و غه ربیمان به یه که وه ده برده سه ر و دلان به یه که وه شاد ده بوو ، زۆر جارمان به یه که وه کو ده بو ینه وه ، ماموستا فوناد حه مه لاه ویش به راستی تا بلی قسه خویش و هه قالیکی خو شه و یست بوو هه میسه نکه ی خویشی ده گیزا یه وه و ئیمهش هه موو لاه و ئه وه هه ره یه که مان نکه به کمان ده گوت و به لام پاشان له نکه ده چوو ینه وه ، که چی به ریز کاک فوناد حه مه لاه زیاتر له هه موومان پر نکه تر بوو و هه میسه زیاتر نکه ی ده گیزا یه وه و ئیمهش له خه نده نه ده که وتین و گویمان بو ماموستا فوناد حه مه لاه شل ده کردو تیرو پر ده که نین ، هه ر له و سه رده م و کاتانه ش دا کتیبیکى فارسیم ده سه که وت که نکه کانى مه لا مه شووری تیا بوو هه میسه ده مخوینده وه و له و کاته دا حه زم ده کرد که بیان که مه کوردی و بو پیکه نین وه ریان بگیزم ، ئه م کاره شم کرد به لام ته وه ی که وه رم گیزا بوون به هوی ئاواره یی و دهره ده ریم فه وان و ده ستم نه که وتنه وه ، تا له شارى به لرین رۆژیکان کتیبیکى هه مان شیوم له ده ست خو ناو خانى کچوله ی نازیزم دیت که به فارسی نوسرا بوو ده یخوینده وه ، منیش لیم وه رگرت و چاو یکم پین دا خشانده و نکه کانى مه لام پین خویش بوو و که مته ریش گویم له م نوکانه بووو ، بو یه که به هه لم زانی و کتیبه کم له خو ناو خان وه رگرت و بریارمدا که بیان که م به کوردی وابوو ئه و بریارم جین به جین کردو وه رم گیزا نه سه ر زمانى شیرینی کوردی و ئیستاش ئه م کتیبه به داخه وه به چاپ

نەگەشتو هەرەك هەندئى لە كئيبەكانى ترم بە هوى دوورى وولات ونەرەخسانى هەل و تاوارەيم هەروا ماونەتەووە كە بە هيوام لە داهاوتوبەكى نەزىك چاپيان بكەم، ئەمەش بە يارمەتى هەقال و دوستانى نازىم جا هيوام دارم كە كارىكم كردىن جىي رەزامەندى خوینەرانى نازىزى كورد بىت و هيجيش نەبىت كە بەم كئيبە كەلئىكى بچكولانەى پەر توكانەى كوردەوارىم پى پر كەردبىتەووە و جىگەى سودى خوینەرانى نازىزى بىت و كەمى پى بکەن.

بەرلین ۲۰۰۲

بۆ پىكەن

منداله مهلا

رۆژبىكان مهلا مەشهور دەچىتە ژوورى منداله هەرە بچكولانەكەى و دەبىت كە هۆر هۆر دەگرىت و مهلا زۆر نا ئارام دەبىت و لى دپرسى و دەلئىت: رۆلە گيان چى رووى داوہ بۆچى ئاوا دەگرىت؟ منداله كەش دەلئىت باوكە چى رووى نەداوہ، بەلام لە كاتىك دا داستايتىكم دەخویندەووە لە ناو ئەو داستانە دا باسى ديوپكى زۆر نۆلام خویندەووە منيش كە تەنيا بووم لە ژوورەكەم زۆر ترسام بۆيە دەگرىم.

*

مهلاو شهر

شەوئىكى مهلا بە تەنبايى بەرەو ماله كەى خوى دەگرابەووە، لەو رىنگەبە دا كارابەك لە ناكو مستىكى زۆر بە توندى لە سنگى مهلا دا، مەلاش گەراپەووە و گوتى: هەى ئەحمەق مەگەر كۆرەى؟ كە بەم گەورەبەووە مرۆ نابى؟ كەرابى مست هاوئيش لەوهرام دا گوتى: بە پىچەوانەووە لە جياتى نەفەرئى دووان بەپەكەو دەبىنم، ئەو مست هاوئيشنەشم بۆ ئەو بوو كە دەمەويست لە نيوان هەردوكان پۆمە دەرەوہ.

مهلاو پياويكى شيت

مهلا مەشهور رۆژىك لە رۆژان لە نەزىك حەوزى مزگەوتىكەووە كە پر لە ئاوا بوو رەت دەبوو، بىن كەوا كارابەك لە سەر حەوزە ئاوەكەيوە هەردوو دەستى لە ناو حەوزەكە دەنى و دەيوئى دنكە شقاتەكەى كە بە دەستىووە بوولە ژىر ئاوەكە پى بکاتن و شقاتەكە لە ژىر ئاوا لى دەدات و هەرچەند دەكات ئاگرەكە لە ناو حەوزەكە هەلنايىت و ديسان دوپارەى دەكاتەووە، خو لە ژىر ئاوەكەش ئاگر هەلنايىت.

مەلاش ئەم كارەى بەلاپەووە زۆر سەير دەبىت دەچى بۆ لای كەرابو لى دپرسى و دەلئى: برالە ئەووە تو چى دەكەيت؟ كەبراش سەرى بلند دەكو دەلئىت: من قرايتىكم لى كەوتتە ناو ئەم ئاوەو دەمەويئ دەرى بىنم بەلام ژىر ئاوەكە تارىكەو دەمەوي روناكب بکەمەووە ئەوسا پارەكەم بىنم و قرانەكەم دەربىنم، دەمەويئ بە روناكى ئاگرى دەنكە شقاتەكەم ژىر ئاوا روناكبەمەووە تا پارەكەم ليوە ديارىت و دەرى بىنم چونكە لەووە زياتر هىچ پارەبەكى ترم نىە. مەلاش بىرى كۆدەووە بە بەبەبەكى گالته پىكراووەو گوتى: بەراستى مرۆبەكى زۆر شىت نازانى كە ئاگر لە ژىر ئاوەو هەلنايىت؟ كەبراش دەلئىت: ئى باشە چى بکەم تا بتوانم ژىر ئاوەكە روناكبەمەووە پارەكەم بىنمەووە دەرى بىنم؟.

مەلاش كەمى بىر دەكاتەووە دەلئىت زۆر هاسانە، شقاتەكە لە دەروە پى بکەو ئەوسا بىخەرە ژىر ئاوەكەو ئەوكات دەتوانى پارەكەت پەيدا بکەبەتەووە.

*

قازى يەك پا

مهلا مەشهور رۆژى قازىكى بە كولاوى بۆ حامىك لىناوپردى، لە رىنگە زۆرى برسى دەبىت و رانىكى لە گوشتى قازەكە دەخواتن و گوشتەكەى تری قازەكەش بۆ حاكم دەبات. حاكم لە كاتىك دا بىن كە گوشتى قازەكە يەك رانى تىداپەوگوتى: باشە پايبەكەى تری ئەم ئاژەلە لە كويبە؟ مەلاش گوتى قوربان لە شارەكەى ئىمە هەموو قازىك يەك پى هەبە، ئەگەر باوهرىش ناكەيت فەرموو بنوارە ئەو قازانەى لە كەنار حەوزەكەى مالى خوئانەووە وەستان هەمويان يەك پان، حاكميش لەو كاتە هاتە لای پەنجەرەكەى ماله كەى خوئان و سەبىرى دەورو بەرى حەوزى ئاوەكەى كۆر بىن كە هەموو قازەكان لە يەك پى زياتريان نىە، لەو كاتە دا قازەوانەكان هاتن بە خوئان و گۆپالەكانىانەووە قازەكانيان بەرەو مال دەبردەووە، كە قازەكانيان دەنگ دا هەموويان لە سەر دويا دەربوشتن، حاكم گوتى مهلا وەرە وەرە دەزانى تو درۆت لە گەل من كۆر؟ مەلاش كەمى سەبىرى دەروەى كۆر كەمى بىرى كۆدەووە و گوتى: قوربان ئەو گۆپالەكى كە بە دەستى قازەوانەكانەووەبە ئەگەر پى لە توش بەدەن لە جياتى دويا بە چوار پاوہ رادەكەيت.

*

مهلاو پزىشك

پوژنکیان مهلا مهشور نه خوش ده کهوتن، ژنه کهی مهلا ده چیت دکوړنکی بو دینت که تازه له فەرهنسادا گهرا بووه، هیچ له زمانی تورکی حالی نه ده بوو، دکوړه که چوو سه سه ری مهلا، نهو دکوړه ته نیا وشه ی ماشائهللاو انشائهللا فیږ بوو. مهلا له دکوړی پرسى ناخو نه خوشیه کهی من زور سه خته؟ دکوړه کهش له وهرام دا گوته: ماشائهللا ماشائهللا، مهلا دیسان له دکوړه کهی پرسیه وه گوته دکوړ گیان نه خوشیه ی من ده مکوړت؟ دکوړش گوته ینشائهللا ینشائهللا.

*

جهنگ و مهلامهشور

شهوپک مهلامهشور پیش نه وهی که بچن بنویت ههستا نهو شومشیره ی که به دیواری ژووری نوسته که یه وه هه لولاسرابو، له خو ی به ست و نهوسا چوو بنوین، لهوکاته دا ژنه کهی له مهلا ی پرسى و گوته: نه ری مهلا نه وه تو ده چی دنوی بو شومشیرت له خو به ستاوه؟ مهلاش له وهرامدا گوته: خانم گیان دوین شوهی له خهوما له گهل کابرایه که به شهپ هاتم و نهو شومشیری پین بوو منیش هیچم پین نه بوو بو یه که لهو شهپه شکهستم خوار، نیستا ده مهوئ یمشه و نهو کابرایه له خه و بیتمه وه و تا کو بهم شومشیره توله ی لپ بکه مه وه، نهوسا ژنه کهی مهلا گوته: مهلا گیان زور وریای خوت به و تاگات لهم شومشیره بیست له دهستی نه دهی چونکه نه مه ته نیا یادگاری باوکه بویم به جیماوه.

*

نامه نویسی مهلامهشور

پوژنک مهلامهشور چوو لای کابرایه کی نوسه و گوته: نکایه نامه یه کم بو فلانه دوستم که له شاریکی تر ده ژیت بنوسه، کابراش دهستی کرد به نامه نویسن بو مهلا، کاتی که نامه کهی نویسی مهلا یه که به خو هاواری کردو گوته: بویم بنوسه پارهم نیه هه ندی پارهم بو بنیره. نامه نوسه کهش زور به توره یه وه گوته: خاله گیان بوچی وا هاوار ده کهی خه ربه که گوچکه کم که ری پین. مهلامهشوریش گوته: کاکي خویم له بهر نه وهی که نهو دوستی من که نامه ی بو ده نویسی که ره و بو یه ش من وام هاوار کرد هه تا توش نامه که به بلندی بنوسی تا دوسته کمه بتوانی بیخوینته وه.

*

سه د ولاغ

پوژنکی مهلامه پینکی بو حاکمی شار به هه دیه برد. حاکمیش به و کاره ی مهلا زور شاد بوو. مهلا زور به توندی گوته: جه نای حاکم خوت نیخیا رت هه یه، تو به قه د سه د ولاغ بو یمه نرخت هه یه.

*

مهلاو کابرایه کی شهقاوه

پوژنکیان مهلا به رینگاه دا ده رویش، دالغی لپ دابوو بو یه که بهرچاوی خو ی نه دی و له ناکو شاینکی زور به توندی له کابرایه کی شهقاوه ی شاردا، کابرای مله ستور شهقاوه ش وای زانی که مهلا به قه ست وای کردوه بو یه که رووی وه رگراو چهنه جنیونکی ناشرینی به مهلا دا، مهلاش که می راوه ستاو له کابرای مله ستو موږ بووه، لهوکاته دا دوو ههنگاو به ره و لای کابرا چوو و گوته: بوچ جنیوانم پین ده دهی؟. کابرای مله ستوریش دوو ههنگاوی بو لای مهلا هاویش و گوته: نه خیر من جنیو به باپیرو داپیره ت ده دم.

مهلاش که کابرای بهم شیوه به دیت زانی شتیک بکات مهلا توش ده بیست، بو یه لهوکاته دا دوو ههنگاو به ره و دوا گه راوه و گوته: ببوره من وام زانی جنیوان به من ده دهی.

نه م نکانه له کینی مهلامهشور وه رگیرانی نه حمه د ده شتی له فارسیه وه وه رگیراوه و به هیوام ورده ورده هه موتان بو بنیرم له زایته کم بلاو بیته وه و بشتوام به چاپی بگه ینم و په رتوکیکی خنجیلانه ی لپ دهر بچیت.

*

تییسی کوردستان نیت:

نه م نووسینه بیر و بو چونی خاوه نه که یه تی، کوردستان نیت له ناوه رو که که ی بهر پرسیار نییه.